

Nenadno poslabšanje ali izguba vida

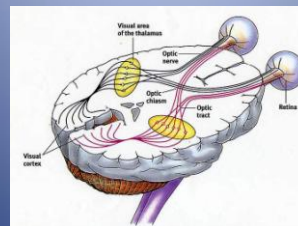
Vladimir Butkevich, dr. med., spec.
oftalmolog

- Pregled vida in oči v ambulanti
  - RAPD
  - Vidno polje
- Patologija
  - Klasifikacija
  - Posamezna stanja

Pregled vida in oči

- Anamneza
- Vidna ostrina
  - Snellenova tabela (stenopeična zaslonka)
  - Jaegerjeve tabele
- Vidno polje
- Barvni vid
- Zenične reakcije
- Očesno ozadje

Anamneza

- Izguba vida na eno oko
  - okvara pred kiazmo
- Izguba vida na obeh očeh
  - okvara na kateremkoli nivoju

Anamneza - Dinamika

Nenadna izguba vida

- Minute (Ishemija mrežnice)
- Ure (ishemija mrežnice, bolezen optičnega živca)

Postopna izguba vida

- Tedni - meseci (katarakta, glavkom, degeneracija makule, diabetična retinopatija, kompresijska okvara)

- Helmholtz je opozoril na nepazljivost pacientov glede izgube vida v "primerih, ko se je eno oko postopoma oslepi, in pacient dlje časa živi in nič ne ve o tem, dokler slučajno ne zapre zdravega očesa in ne opazi slepote drugega očesa."

Helmholtz H: Handbuch der Physiologischen Optik, p 431. Hamburg and Leipzig, Voss, 1910

Anamneza – spremljajoči pojavi

- Bolečina: periorbitalna, bolečina pri premikanju očesa, glavobol
- Plavajoče motnjave pred očesom
- Bliski
- Dvojne slike
- Slabost, bruhanje

Vidna ostrina

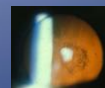
Bližina > daljava

- Makula
- Nuklearna katarakta

Daljava > bližina

- Zadnja subkapsularna katarakta

Quiz: Pacient ima:

1. Anizokorijo
2. Pterigij
3. Parezo n. abducens

Quiz: Pacient ima:

1. Anizokorijo
2. Pterigij
3. Parezo n. abducens

Zenične reakcije

- Med testiranjem naj pacient fiksira na daljavo (da preprečimo akomodacijsko zožitev zenice)
- Preverimo, če sta zenici enako veliki (pri dnevni svetlobi in v temi)
- Nato preverimo zenične reakcije na svetlobo.
- Normalne zenice reagirajo hitro (se zožijo), nato se rahlo razširijo, nato po odstranitvi luči se normalno razširijo.

Akomodacijska zožitev zenice

Pri dnevni svetlobi

V temi

Anizokorija

Pareza
okulomotoriusa
z zenico

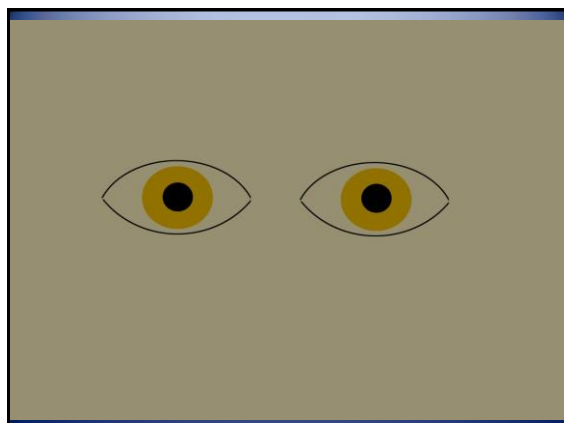
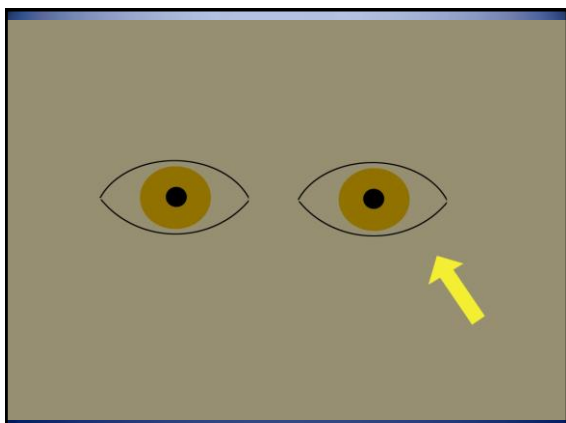
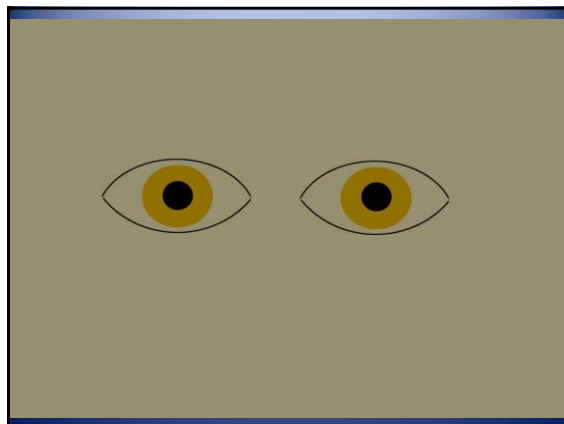
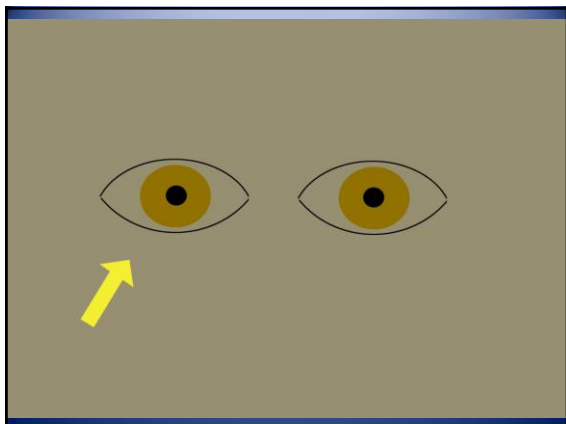
*Anevrizma
arteriae
communicans
post.

*Nujno -
nevrokirurg

Testiranje reakcije zenic na svetlobo

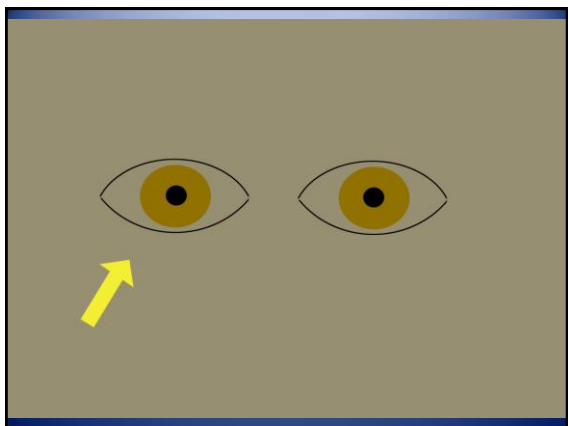
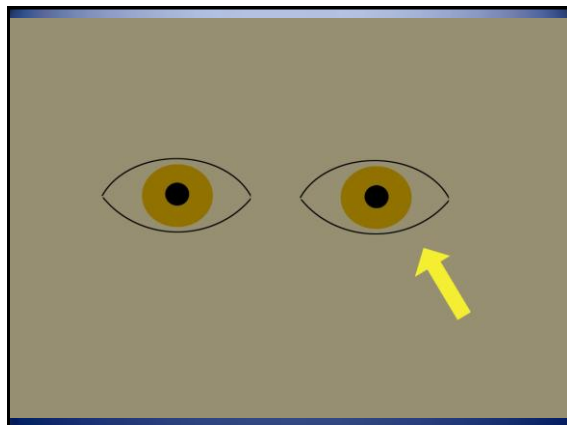
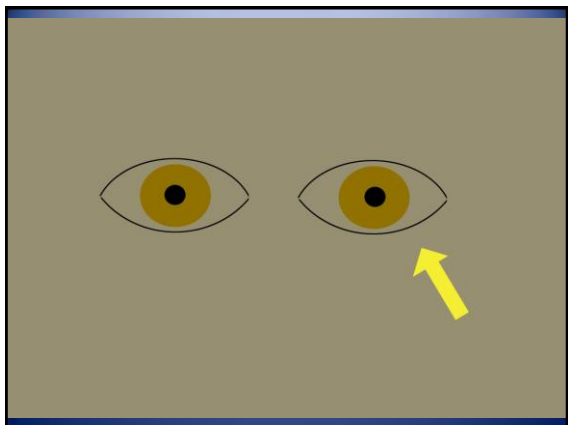
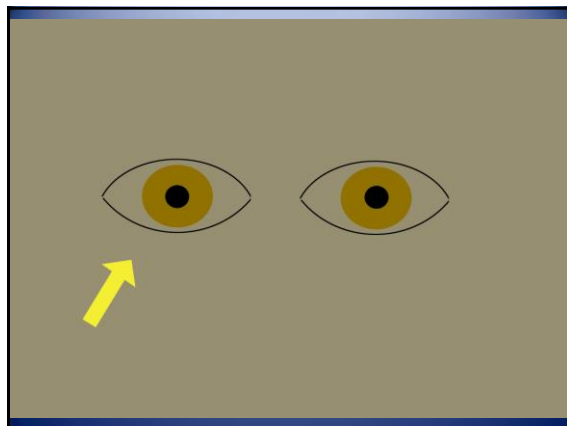
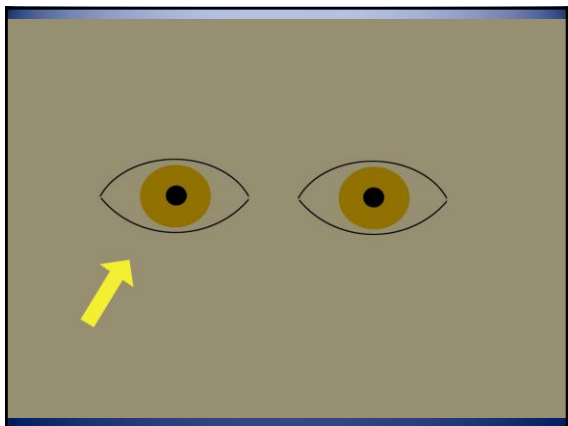

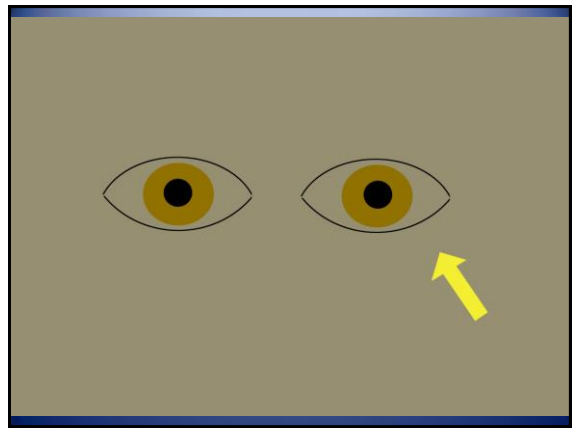
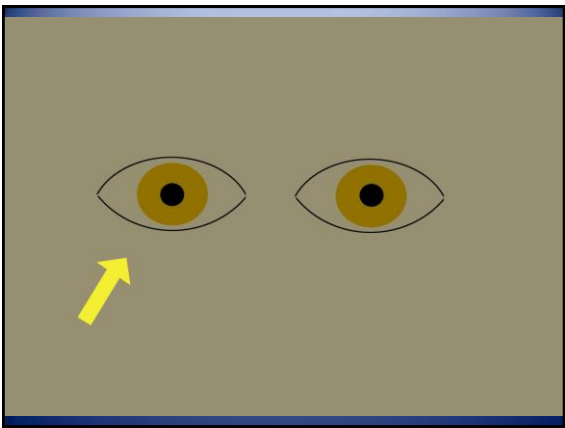
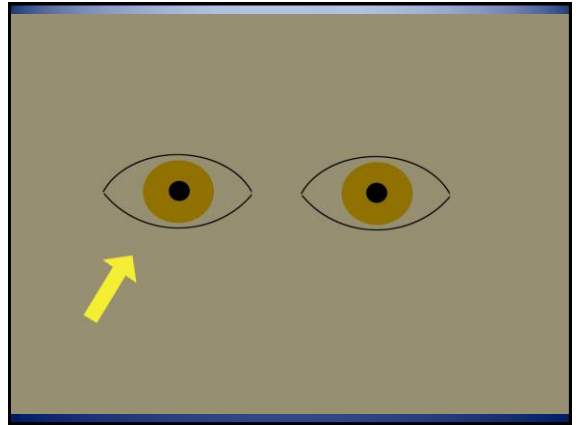
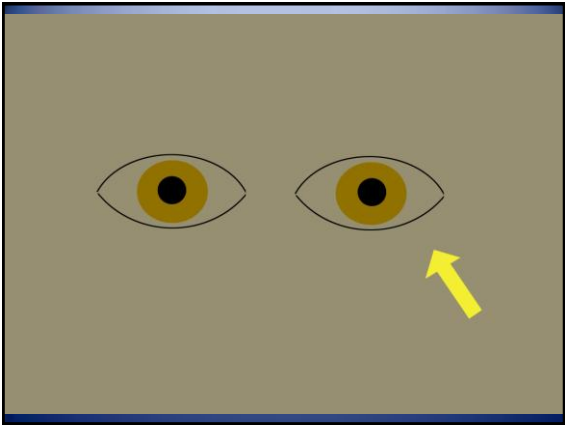
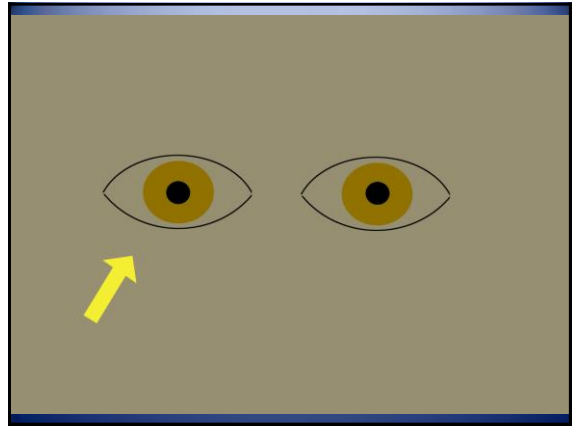
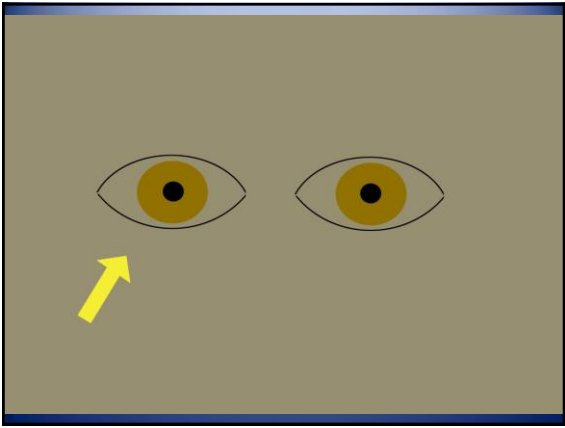
Swinging flashlight test

- Zdaj hitro obračaj luč iz enega očesa na drugega. Ustavi se na vsakem očesu za 2 sekundi.
- Normalni test: Zenici se enako zožita in nato se rahlo razširita vsakič, ko se luč premakne .
- Pri RAPD+: zenici sta enako veliki na svetlobi in v temi, (včasih) zenica na prizadeti strani reagira bolj počasi.
- Pri RAPD+: obe zenici se razširita, ko se luč premakne na prizadeto stran.
- V primeru totalnega APD zenica na prizadeti strani ne reagira na svetlobo.

Relativni afferentni pupillarni defekt - RAPD

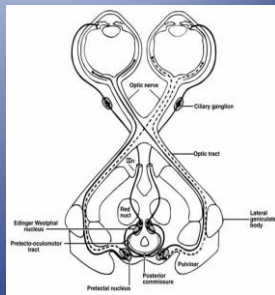

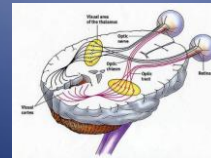
Zenična reakcija na svetlobo

Svetloba
 ↓
 Primarna vidna pot
 (mrežnica, optični živec, kiazma,
 optični trakt)
 ↓
 Jedro 3. Možganskega živca
 (Svetlobna stimulacija enega očesa
 povzroči simetrično in obojestransko
 zožitev obeh zenic)
 ↓
 Ciliarni ganglij
 ↓
 Kratki ciliarni živi
 ↓
 Sphincter pupillae

Pozitivni RAPD

- Lokalizuje patologijo na nivoj pred kiazmo (Kiazma ali optični trakt – redko)
- Okvara ganglijskih celic mrežnice z aksoni
- Optični živec ali mrežnica

Quiz

- Ali lahko ugotovimo pozitivni RAPD pri visusu 1,0:

1. Ja

2. Ne

Quiz

- Ali lahko ugotovimo pozitivni RAPD pri visusu 1,0:

1. Ja

2. Ne

- Izrazitost RAPD odraža število prizadetih živčnih vlaken.

Vzroki pozitivnega RAPD

1. Optični nevritis, ishemija, kompresija optičnega živca, asimetrični glavkom
2. Okluzija centralne arterije ali vene mrežnice
3. Totalni odstop mrežnice

Patologija, ki ne povzroči RAPD:

- Katarakta
- Krvavitev v steklovino
- Ambliopija (oz. zelo blag RAPD)

Oftalmoskopija

- Presvetlitev optičnih medijev
- Pregled ozadja

Vidno polje

- Orientacijski test vidnega polja
- Kinetična perimetrija
- Statična perimetrija

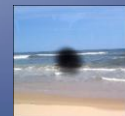
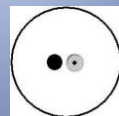
Perimetrija – terminologija

- Absolutni defekt – ni dojemanja dražljaja
- Relativni defekt – dojemanje le večjih in bolj intenzivnih dražljajev

Perimetrija – terminologija

- Skotom – področje zmanjšane vidne funkcije obkroženo z normalno vidno funkcijo
  - Centralni (Fiksacija)
  - Višinski (2 kvadranta zgoraj ali spodaj)
  - Hemianopsija (polovica vidnega polja nazalno ali temporalno)
  - Quadrantanopsija (Kvadrant vidnega polja)

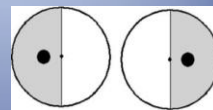
Centralni skotom

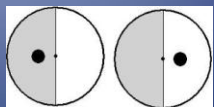
Periferni "ring"
skotom

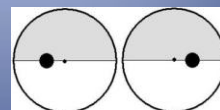
Bitemporalna
hemianopsija

Homonimna
hemianopsija

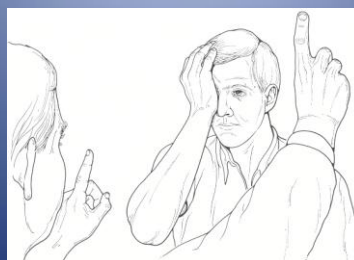
Višinska
hemianopsija

Orientacijski test vidnega polja

- Pacient sedi 1 meter stran od preiskovalca
- Pacient ima pokrito eno oko in z drugim fiksira nos preiskovalca.
- Pacienta vprašamo, ali vidi obraz preiskovalca v celoti (centralni skotom, višinski izpadi)
- Pacientu kažemo 1, 2 ali 5 prstov v centru vsakega iz štirih kvadrantov

Orientacijski test vidnega polja

Orientacijski test vidnega polja

- Ugotavljamo:
  1. Centralni skotom
  2. Višinski defekt
  3. Bitemporalno hemianopsijo
  4. Homonimno hemianopsijo

Orientacijski test vidnega polja

- Ne ugotavljamo:
  1. Manjših glavkomskih izpadov
  2. Izpadov zaradi manjših perifernih lezij mrežnice

Orientacijski test vidnega polja

Osnovni namen: neurološki izpadi v vidnem polju

Lahko odkrijemo:

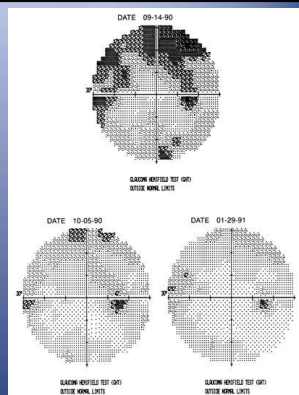
1. Odstop mrežnice
2. Tumor horioidee
3. Globoke glavkomske izpade

Kinetična perimetrija

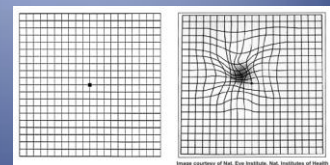
Statična perimetrija

“Learning effect”

Amsler grid

- Centralno vidno polje
- Bolezni makule (ARMD, epiretinalna membrana)
- Se uporablja s korekcijo za bližino

Quiz: Prirojena barvna slepota (daltonizem)

1. Samo pri moških
2. Vedno obojestranska (bilateralna)
3. Rumeno-modri defekt

Quiz: Prirojena barvna slepota (daltonizem)

1. Samo pri moških
2. **Vedno obojestranska (bilateralna)**
3. Rumeno-modri defekt

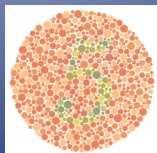
Barvni vid

Ishihara tabele

- rdeče- zeleni defekt
- Testiramo vsako oko posebej

Prirojeni defekt:

- 5%-8% moških
- 0,5% žensk

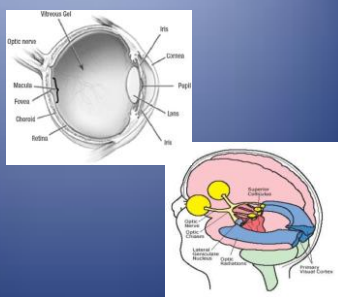
Barvni vid

Optični nevritis – sprememba barvnega vida

Nivoji patologije

- Optični mediji
- Mrežnica
- Optični živec
- Kiazma
- Retrokiazmalna lokalizacija

Poslabšanje vida

- Prehodne motnje vida (manj kot 24 ur, ponavadi do 1 ure)
- Poslabšanje vida, ki traja več kot 24 ur

Tranzitorne (prehodne) motnje vida

- Amaurosis fugax (Tranzitorni ishemični napad) – okluzija karotid
- Migrena (glavobol +/-)
- Začetna zastojna papila
- Nenadna sprememba krvnega tlaka

Poslabšanje vida, ki traja več kot 24 ur

- Brez ošesne bolečine
- Z očesno bolečino

Poslabšanje vida, ki traja več kot 24 ur – brez očesne bolečine

- Okluzija centralne arterije mrežnice
- Okluzija centralne vene mrežnice
- Ishemična optična nevropatija
- Krvavitev v steklovino (haematovitreus)
- Odstop mrežnice
- Optični nevritis
- Slučajno odkrita že predhodna izguba vida na enem očesu

Poslabšanje vida, ki traja več kot 24 ur – z očesno bolečino

- Akutni glavkomski napad
- Optični nevritis
- Uveitis
- Endoftalmitis (po operaciji, odvisniki od drog!!!)
- Roženični hydrops – edem roženice pri keratokonusu

Binokularna izguba vida

Spoštuje vertikalni meridian:

- Hemianopsija (heteronimna ali homonimna)

Ne spoštuje vertikalnega meridiana:

- Toksična ambliopija
- Bilateralni optični nevritis
- Glavkom

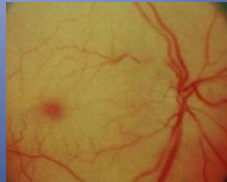
Okluzija centralne arterije mrežnice

- Arterialna tromboza ali embolija
- Holesterolovi embolusi so glavni vzrok tranzitornih ishemičnih napadov

Okluzija centralne arterije mrežnice

- Akutna, monokularna izguba vida, brez bolečine
- RAPD+
- Oftalmoskopija: belkasta mrežnica in "cherry-red" spot (živo-rdeča pega) v fovea, zožene arteriole, embolus+/-
- Trajna izguba funkcije mrežnice
- Zdravljenje takojšnje (v oknu 3 (6) ur

Okluzija centralne vene mrežnice

- Nenadno poslabšanje vida, neboleče
- RAPD +/-
- Fundus (titpična slika):
  - številne intra- in preretinalne krvavitve
  - razširjene in zvijugane vene mrežnice
  - edem papile

Okluzija veje centralne vene mrežnice

Okluzija zgornje temporalne veje centralne vene mrežnice

Anamneza: nenaden padec vida

Fundus: krvavitve in mehki eksudati v področju zgornje temporalne veje centralne vene mrežnice

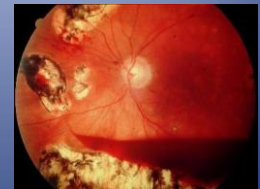
Krvavitev v steklovino

Vzroki:

- Poškodba
- Sladkorna bolezen
- Okluzija centralne vene mrežnice
- Odstop steklovine

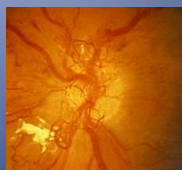
Anamneza:

nenaden pojav mušic pred očesom – do izgube vida

Proliferativna diabetična retinopatija

Na papili številne nove žilice, ki brez laseriranja, bojo sigurno povzročile krvavitve v steklovino (haematovitreus) z izgubo vida

Odstop mrežnice

Anamneza:

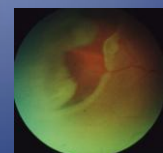
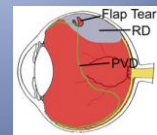
- mušice pred očesom,
- bliskanje (odstop steklovine s trakcijo mrežnice),
- zavesa pred očesom

• Vidna ostrina lahko 1,0

• Izpad v vidnem polju

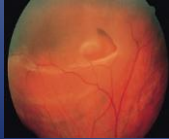
• Pregled ozadja v midriazi: ruptura (luknja) na mrežnici

• Nujna naporitev (kirurško zdravljenje)

Quiz: Nujnost operacije je večja v primeru:

1. Ko mrežnica v makuli leži: 2. Ko je mrežnica v makuli že odstopla:

Quiz: Nujnost operacije je večja v primeru:

1. **Ko mrežnica v makuli leži:**   2. Ko je mrežnica v makuli že odstopla:

Ishemična optična nevropatija

- Vzrok: okluzija manjših arterij okrog papile
- Nenadno poslabšanje vida
- **RAPD+**
- Barvni vid prizadet
- Vidno polje: višinski ali centralni izpad
- Fundus: bled edem papile, plamenaste krvavitve na papili

Optična ishemična nevropatija: obliki

Vnetna (temporalni arteriitis)

- Urgentno stanje!!!
- Starost: redko pod 65 let
- Spremljajoči simptomi:
  - **nov glavobol**
  - **klaudikacija masetra (bolečina pri žvečenju)**
  - **občutljivost lasišča**
  - izguba teže, anoreksija
  - bolečina v sklepih

Nevnetna

- Starost nad 50 let
- Nenadno poslabšanje vida na eno oko
- Brez spremljajočih pojavov
- Pogosto segmentarni edem papile

Temporalni arteriitis

- Takojšnje zdravljenje s steroidi lahko prepreči slepoto (izgubo vida na drugem očesu)
- Prognoza:
  - brez zdravljenja do 60% bolnikov izgubi vid
  - visoka smrtnost

Optični nevritis

- Starost: 18-45 let
- Izguba vida (ure-dnevi)
- Ponavadi enostranska
- **Bolečina pri premikanju očesa**
- Barvni vid prizadet
- **RAPD+**
- Centralni   skotom, višinski defekt

Optični nevritis: fundus

- edem papile (1/3), otroci
- retrobulbarni nevritis (2/3), odrasli. "Pacient ne vidi ničesar in zdravnik ne vidi ničesar"
- atrofija papile kot posledica nevritisa

Optični nevritis

- Oftalmolog, nevrolog, MRI
- Normalni vid čez 6 tednov
- Zdravljenje s steroidi +/-
- Multipla skleroza – biološka zdravila

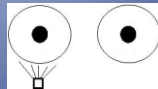
Quiz

RAPD+

Desno

Levo

- Na desnem očesu
- Na levem očesu

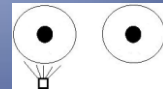
Quiz

RAPD+

Desno

Levo

- Na desnem očesu
- Na levem očesu

Quiz

Anizokorija

1. Znak RAPD
2. Ni znak RAPD
3. Se ugotovi samo v temi

Anizokorija

Ni znak RAPD

QUIZ

Nenadna izguba vida (minute) - tipični vzrok :

1. Siva mrena
2. Ishemija mrežnice (okluzije žil)
3. Odstop mrežnice

QUIZ

Nenadna izguba vida (minute) - tipični vzrok :

1. Siva mrena
2. **Ishemija mrežnice (okluzije žil)**
3. Odstop mrežnice

